

רע"פ 4155/23 - שלמה חביב נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון

רע"פ 4155/23

לפני:

כבוד השופט י' אלרון

המבקש:

שלמה חביב

נגד

המשיבה:

מדינת ישראל

בקשת רשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי בבאר שבע ב-עפ"ג 12346-02-23 מיום 16.4.2023 שניתן על ידי הנשיאה ר' יפה-כ"ץ והשופטים י' עדן ו-י' דנינו; ובקשה לעיכוב ביצוע

בשם המבקש:

עו"ד מאיה גלעדי-ז'ולסון

החלטה

1. לפניי בקשת רשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי בבאר שבע (הנשיאה ר' יפה-כ"ץ והשופטים י' עדן ו-י' דנינו) ב-עפ"ג 12346-02-23 מיום 16.4.2023, בגדרו נדחה ערעור המבקש על גזר דינו של בית משפט השלום בבאר שבע (סג"נ נ' חקלאי) ב-ת"פ 29483-02-19 מיום 26.12.2022.

2. על פי עובדות כתב האישום המתוקן, בין השנים 2008-2014 המבקש עסק במתן הלוואות וניכיון שיקים. במהלך תקופה זו קיבל מלקוחותיו המחאות לניכוי בסך 1,200,000 ש"ח והפיק הכנסות מעמלות שגבה מהם בסך 60,000 ₪ לכל הפחות. כמו כן, בין השנים 2004-2014 עסק המבקש במתן שירותי מוניות. מעיסוקו כנהג מונית הפיק בתקופה הרלוונטית הכנסה בסך 1,440,000 ש"ח לכל הפחות. המבקש לא דיווח לפקיד השומה על הכנסותיו משני עיסוקים אלה בסך כולל של 1.5 מיליון ש"ח לכל הפחות בשתי התקופות הרלוונטיות, וזאת במזיד ובכוונה להתחמק מתשלום מס. בגין האמור, הואשם המבקש בעשר עבירות של שימוש במרמה, ערמה ותחבולה לפי סעיף 220(5) לפקודת מס הכנסה [נוסח חדש], ביחס לשנות המס 2004-2014.

3. בית משפט השלום הרשיע את המבקש במיוחס לו בכתב האישום על סמך הודאתו במסגרת הסדר טיעון אשר לא כלל הסכמה לעניין העונש. בגזר הדין, עמד בית משפט השלום על פגיעת המבקש בערכים המוגנים, בהם שמירה על יציבות המשק והקופה הציבורית, ערך השוויון בחלוקת נטל המס, הסולידריות החברתית, ויכולתה של רשות המס לקבל את המידע הנדרש לביצוע גביית המס. נקבע כי מידת הפגיעה היא משמעותית, בשים לב לריבוי העבירות, היקף ההכנסות שהושמטו והעובדה שהעבירות בוצעו מתוך כוונה לחמוק מתשלום מס. נוכח אופיין הדומה של העבירות, הוחלט לקבוע מתחם ענישה אחד כולל עבורן. בשים לב למדיניות הענישה הנוהגת, נקבע כי מתחם העונש ההולם הוא בין 7 ל-18 חודשי מאסר בפועל; קנס בגובה 150,000-30,000 ש"ח; וענישה נלווית.

4. בגדרי המתחם, נשקלו לזכות המבקש הודאתו בהזדמנות הראשונה והיעדר עבר פלילי בתחום המס. מנגד, נזקפה לחובתו העובדה שעד מועד גזר הדין לא פעל להסדרת מחדליו, לא דיווח על הכנסותיו ולא שילם את סכום המס אותו היה חייב בגין ההכנסות שהשמיט, הגם שלטענתו הסיבה לכך היא מצבו הכלכלי הקשה. עוד נלקחו בחשבון נסיבותיו האישיות, בכלל זאת, מצבו הכלכלי והמשפחתי, היותו בעל נכות משמעותית בעקבות תאונת דרכים, והשפעת העונש עליוועל משפחתו. כמו כן, בנסיבות העניין, וחרף המלצת שירות המבחן כי המבקש ירצה עונש מאסר בדרך של עבודות שירות, נקבע כי יש להעדיף את האינטרס הציבורי ולגזור על המבקש עונש של 9 חודשי מאסר בפועל; 8 חודשי מאסר על תנאי, לבל יעבור את העבירות בהן הורשע, למשך 3 שנים; קנס בסך 40,000 ש"ח; והתחייבות בסך 50,000 ש"ח שלא לעבור את העבירות בהן הורשע, למשך 3 שנים.

5. ערעור המבקש לבית המשפט המחוזי – נדחה. בית המשפט המחוזי עמד על חומרת העבירות שביצע, אשר השתרעו על פני כעשר שנים ונעשו בהיקפים משמעותיים. הובהר כי על פי מדיניות הענישה הנוהגת העונש הראוי לעבירות מסוג זה הוא מאסר בפועל, וכי בגזירת העונש יש ליתן משקל משמעותי לשיקולי הרתעת היחיד, הרתעת הרבים, כמו גם לנזק שנגרם לכלל הציבור. עוד נקבע כי נסיבותיו האישיות של המבקש אינן מצדיקות הקלה בעונשו, אשר ממילא אינו מחמיר, תוך שהודגש כי המבקש טרם שילם את חובו הגדול לרשויות המס ו"לא עשה מאומה לתקן מי משורת המחדלים ומעשי המרמה שביצע במשך כ-10 שנים". בית המשפט המחוזי דחה טענות לשיהוי בניהול ההליכים נגד המבקש בציינו כי מדובר בעבירות שלעיתים קושי באיתורן, וכי במקרה זה המבקש אף ביצע מעשי מרמה שהטעו את רשויות המס ותרמו לשיהוי.

6. מכאן הבקשה שלפניי, שלצידה בקשה לעיכוב ביצוע של עונש המאסר. המבקש טוען כי איזון ראוי של שיקולי הענישה השונים, נסיבות ביצוע העבירה ונסיבותיו האישיות היה צריך להוביל לענישה מתונה יותר, שאינה כוללת מאסר מאחורי סורג ובריח וקנס בשיעור גבוה, כפי שנגזר עליו. בתוך כך, נטען כי נכון היה לתת משקל משמעותי יותר לכך שהמבקש נעדר עבר פלילי; למצבו הרפואי המורכב; לשיהוי בהגשת כתב האישום נגדו; לקבלת אחריותו על מעשיו והחיסכון בזמן שיפוטי; להליך פשיטת הרגל שהתנהל בעניינו; ולהמלצת שירות המבחן על ריצוי עונש מאסר בדרך של עבודות שירות. בנוסף, המבקש טוען כי נגרם לו עיוות דין בכך שבית המשפט המחוזי לא התייחס בפסק דינו להשלכות כינוס הנכסים שלו ומכירת דירת מגוריו בעקבותיו, וכי עניינו מעלה שאלה משפטיות בעלת חשיבות כללית ביחס למשקל שיש לייחס בעבירות מס לשיקולי שיקום.

7. דין הבקשה להידחות. רשות ערעור "בגלגול שלישי" תינתן במקרים חריגים בלבד המעוררים סוגיה משפטית עקרונית החורגת מעניינו הפרטי של המבקש, או במקרים בהם עולה חשש כי נגרם לו אי-צדק מהותי או עיוות דין (רע"פ 2917/23 וזאנה נ' מדינת ישראל, פסקה 6 (24.5.2023)). כמו כן, בקשת רשות ערעור על חומרת העונש תתקבל רק במקרים נדירים בהם ניכרת סטייה מהותית ממדיניות הענישה הנוהגת (רע"פ 3802/23 הדר נ' מדינת ישראל, פסקה 7 (18.5.2023)). בניגוד לנטען, הבקשה שלפניי לא מעוררת שאלה משפטיות כלליות, ואף לא עולה ממנה חשש לעיוות

דין.

8. לא אחת כתבתי על פגיעתן הרוחבית של עבירות המס ביכולתה של המדינה לספק שירותים איכותיים לאזרחיה ובשמירת הסולידריות והשוויון, ובהתאם, על הצורך בנקיטת ענישה ממשית ומרתיעה בעבירות אלה:

"חומרתן של עבירות המס טמונה בכך שהן פוגעות, בה בעת, במשק, בכלכלה ובקופה הציבורית [...]; לצד פגיעתן בערך השוויון בנטל המיסים בין אזרחי המדינה [...]. לפיכך, בתי המשפט נוקטים במדיניות ענישה המבכרת שיקולי הרתעה והתחשבות באינטרס הציבורי על פני שיקולי שיקום, וכאשר נקודת המוצא בעבירות מעין אלו היא עונש מאסר בפועל מאחורי סורג וברח [...]" (רע"פ 8292/22 לוי נ' מדינת ישראל, פסקה 10 (12.12.2022)).

9. בענייניו, המבקש פעל "במזיד ובכוונה להתחמק מתשלום מס" במשך כעשר שנים, ביחס לשני עיסוקים נפרדים ובהיקפים נרחבים של 1.5 מיליון ש"ח לכל הפחות. זאת ועוד, אף לאחר שהוגש נגדו כתב אישום נמנע המבקש מהסדרת מחדליו משך תקופה ארוכה ועד למועד מתן גזר הדין לא פעל לדיווח על ההכנסות או לתשלום חובותיו.

10. הערכאות קמא התייחסו לשיקולי שיקום בעניינו של המבקש, אולם סברו לאחר בחינת תסקיר שירות המבחן כי בנסיבות העניין גובר האינטרס הציבורי, וכי חומרת העבירות מחייבת עונש מאסר בפועל. זאת בהתאם להלכה לפיה שיקולי שיקום אינם חזות הכל, והם נמדדים בגזירת העונש לצד יתר שיקולי הענישה (3278/23 מיכאלוב נ' מדינת ישראל, פסקה 7 (2.5.2023)). משכך, הבקשה אינה מעוררת שאלה כללית בדבר משקלם הראוי של שיקולי שיקום. לפנינוסוגיית יישום הדין בעניינו הקונקרטי של המבקש – והיא אינה מצדיקה דיון במסגרת "גלגול שלישי".

11. בהתחשב בריבוי העבירות, משך הזמן הרב שלאורכו בוצעו, היקפן הרחב וכוונתו של המבקש להימנע מתשלום מס בביצוע, העונש שנגזר עליו הולם את חומרת מעשיו ואינו מחמיר עמו כלל ועיקר. לנסיבות האישיות ניתן משקל, וכך גם למצבו הרפואי. אין מדובר בעיוות דין.

12. סוף דבר: הבקשה נדחית. ממילא מתייתרת הבקשה לעיכוב ביצוע עונש המאסר.

ניתנה היום, ט"ז בסיון התשפ"ג (5.6.2023).

ש ו פ ט